برخاستن عطر صادرات گل محمدی از همدان در بستر مطالعه

گلابِ چینی رقیب بلامنازع تولید داخلی

سپهرغرب، گروه کشاورزی - طاهره ترابی‌مهوش: در گفت‌وگو با دانشیار دانشگاه بوعلی مشخص شد برای تبدیل شدن گل محمدی همدان به یک محصول پربازده صادرت‌محور، در عرصه ارقام و نوع آفات نیازمند مطالعه و تحقیق هستیم.

توسعه کشت گیاهان دارویی و بهره‌برداری از آن‌ها، یکی از اولویت‌های اصلی در این کشور و به تبع آن در استان همدان طی یک دهه گذشته محسوب می‌شود زیرا با این کار می‌توان از این ظرفیت حداکثر استفاده را برد، تولید ملی را افزایش داد و به خودبسندگی در این زمینه رسید و حتی می‌توان این محصولات را صادر و از این طریق شغل ایجاد کرد و در مسیر ثروت‌آفرینی گام نهاد.

با این تفاسیر خوشبختانه از چند سال گذشته توسعه کشت گل محمدی در استان همدان مورد توجه قرار گرفته و این گیاه زیبا و خوش‌عطر در نقاط مختلف استان همدان کشت می‌شود.

بر این اساس با توجه به اهمیت موضوع برآن شدیم تا با مهرداد میرزائی؛ مدیرعامل شرکت کشت و صنعت گیاهنوش فاخر هگمتان، یکی از کشاورزان روستای خردمند ملایری و فعال در عرصه کشت و صنعت گل محمدی و نیز علی عزیزی؛ عضو هیئت‌علمی دانشگاه بوعلی سینا و دانش‌آموخته دکترای تخصصی بیوتکنولوژی گیاهان دارویی گفت‌وگویی ترتیب دهیم که در ادامه می‌خوانید:

مدیرعامل شرکت کشت و صنعت گیاهنوش فاخر هگمتان با بیان اینکه بنده در عرصه کشت و در حوزه صنعت این گیاه فعالیت دارم، گفت: این شرکت فعالیت خود را در حوزه کشت گل محمدی از سال ۹۳ با کشت چهار هکتار آغاز کرد.

مهرداد میرزائی با بیان اینکه در حال حاضر سطح زیر کشت ما به ۱۲ هکتار رسیده، اذعان کرد: البته فعالیت ما تنها مختص گل محمدی نیست، بلکه در حوزه کشت دیگر گیاهان دارویی هم چند هکتار سطح زیر کشت داریم.

وی با تأکید بر اینکه حدود سه و نیم هکتار نیز زعفران زیر کشت داریم، اظهار کرد: ورود ما در عرصه کشت گیاهان دارویی از آنجا نشأت گرفته که به‌دنبال جایگزینی برای محصولات پُرآب‌بر و درعین‌حال محصولی با بهره‌وری بالا بودیم.

این باغدار ملایری با بیان اینکه علاوه بر مزیت‌های فوق برای کشت گیاهان دارویی خوشبختانه ورود به این عرصه اشتغال‌زایی مطلوبی را نیز در پی داشت و درواقع از مهاجرت جوانان مناطق روستایی جلوگیری کرده، افزود: به‌گونه‌ای که در حال حاضر توانسته‌ایم حداقل در فصل برداشت محصول برای ۱۰۰ نفر از اهالی روستا و روستاهای اطراف شغل ایجاد کنیم.

میرزائی با اشاره به اینکه از سال ۹۵ با رسیدن به میزان مطلوبی از محصول گل محمدی و درعین‌حال وجود ظرفیت کشت محصول در روستاهای اطراف خردمند، بر آن شدیم تا به عرصه ایجاد صنایع فرآوری محصول ورود کنیم، اذعان کرد: اما این صنایع به هنگام دریافت محصول به‌دلیل ایجاد پژمردگی در گیاه ارسال‌شده، اُفت قابل توجهی را لحاظ می‌کرد که این امر نتیجه‌ای جز متضرر شدن کشاورز ملایری و یا همدانی را در پی نداشت.

وی ادامه داد: براین اساس نسبت به احداث یک واحد صنعتی در عرصه اسانس و عرق‌گیری اقدام شد که ظرفیت آن بالغ بر ۳۰۰ تن در سال است.

مدیرعامل شرکت کشت و صنعت گیاه‌نوش فاخر هگمتان با تأکید بر اینکه هدف ما از استقرار این صنعت در شهرستان جلوگیری از خام‌فروشی محصول بود، زیرا هرساله به‌دلیل نبود صنایع تبدیلی، مجبور بودیم گیاهان تولیدشده را با طی مسافتی طولانی، به کارخانه‌های مستقر در استان کرمانشاه ارسال کنیم، ابراز کرد: متأسفانه علیرغم وجود این ظرفیت امروز به‌دلیل تسلط گلاب تقلبی و چینی در بازار دیگر راه‌اندازی و استفاده از این صنعت مقرون به‌صرفه نیست چراکه به لحاظ قیمت امکان رقابت نداریم.

میرزائی با تأکید بر اینکه امروز محصول برداشت‌شده بیشتر به حالت خشک بسته‌بندی می‌شود و به فروش می‌رسد گفت: این در حالی است که خط تولید اسانس تعریف‌شده در این مجموعه تحت لیسانس کیفی کشورهای اروپایی است.

در ادامه دانشیار دانشگاه بوعلی سینا همدان با بیان اینکه در بهره‌وری بیشتر از باغ‌های گل محمدی مؤلفه‌های مختلفی باید مد نظر قرار گیرد، گفت: یکی از مهم‌ترین آن‌ها که نقش چشمگیری در میزان تولید محصول دارد انتخاب رقم مناسب است.

دکتر علی‌عزیزی با تأکید بر اینکه باید طبق مطالعات و اجرای پایلوت کاشت به این نتیجه رسید که کدام ارقام برای کشت در استان و شهرستان‌های آن مناسب است گفت: برای این نوع رُز بالغ بر ۳۰ رقم وجود دارد که به تناسب شرایط جغرافیایی محل کشت باید رقم مناسب آن را انتخاب کرد.

وی با اشاره به اینکه این محصول به لحاظ شرایط محیطی جزو گیاهات ارتفاع‌پسند است بنابراین در مناطق کوهستانی همچون همدان بازدهی خوبی خواهد داشت افزود: نکته بعدی اینکه این محصول به دلیل کم‌آب‌بر بودن و مقاومت بالا در برابر تنش آبی گونه مناسبی جهت گسترش کشت در استان همدان است.

این دانشیار علوم باغبانی با تأکید بر اینکه جهاد کشاورزی استان در عرصه ورود به کشت این محصول کارهای خوبی را طی چند سال اخیر آغاز کرده گفت: به جهت صرفه بالای اقتصادی این محصول استقبال از کشت آن در شهرستان‌های مختلف بسیار زیاد است اما متأسفانه مطالعات و داشته‌های علمی ما در این محصول ضعیف است.

عزیزی ادامه داد: علاوه بر شناسایی ارقام مناسب از طریق مطالعه و کشت پایلوتی درازمدت این محصول باید در عرصه شناسایی بیماری‌های خاص این گیاه در هر منطقه نیز مطالعات لازم انجام شود.

وی با تأکید بر اینکه گرچه گل محمدی نوعی رُز است و اغلب رزها از بیماری‌ها و آفات مشترکی رنج می‌برند اما نوع و محل بروز این آفات متفاوت است مثلاً امکان دارد نوع آفت گل محمدی کشت‌شده در رزن سفیدک روی گلبرگ‌ها باشد اما در شهرستان دیگری آفت کرم‌های برگ‌خوار مشکل‌ساز باشد.

وی با تأکید بر اینکه تا ۱۲ سال می‌توان از مزارع گل محمدی محصول برداشت کرد گفت: اینکه پیشتر عنوان کردم می‌بایست مطالعات درازمدت روی محصول انجام داد این است که گل محمدی از سال سوم به لحاظ گلدهی اقتصادی می‌شود؛ بنابراین صرفاً نمی‌توان با تکیه بر پایان‌نامه‌های دانشگاهی که نهایت یک دوره دو تا سه ساله زمان می‌برند به مطالعات کاملی دست یافت.

این کارشناس گیاهان دارویی با تأکید بر اینکه طبق سند ملی گیاهان دارویی مصوب سال ۱۳۹۰، پنج گیاه دارویی در اولویت پیگیری توسط جهاد کشاورزی قرار گرفته‌اند که طبق این فهرست گل محمدی در رتبه دوم این اولویت‌ها پس از زعفران قرار گرفته که خود بیانگر جایگاه و اهمیت پرداختن به این محصول است، گفت: آنچه درباره این محصول در استان باید مورد توجه قرار گیرد این است که یک گیاه معرفی‌شده به استان است پس باید کارهای تحقیقاتی بسیاری انجام شود تا بتوانیم به‌صورت گسترده و صنعتی در عرصه کشت این محصول ورود کنیم.

عزیزی با تأکید بر اینکه در حال حاضر برداشت محصول از باغات گل محمدی به‌صورت سنتی و با دست انجام می‌شود افزود: اگر می‌خواهیم محصولی صادرات‌محور تولید کنیم باید به این نکته توجه کرد که نباید در کشت محصول سم استفاده شود زیرا باقی مانده این سموم در اسانس تولیدشده مشکل‌ساز خواهد بود به طوری که حتی محصول صادراتی از کشورهای هدف بازگردانده می‌شود.

وی با تأکید بر اینکه در حال حاضر متأسفانه بنا به وجود همین مشکل گلاب ایران صادرات‌محور نیست و تنها گل محمدی به‌صورت خشک صادر می‌شود گفت: مسئله این است که اگر گل محمدی به آفتی همچون سفیدک مبتلا باشد بازهم این محصول به کشور بازگردانده خواهد شد.

جهش تولید با مشارکت مردم؛

میزان مشارکت مردم در صنعت شیلات چقدر است؟

سپهرغرب، گروه کشاورزی: رئیس سازمان شیلات ایران ضمن اشاره به افزایش میزان مشارکت مردم در سال گذشته برای حفظ و احیای ذخایر دریایی کشور، عرضه بیش از یک میلیون و ۳۵۰ هزار تن محصولات مختلف به بازار داخلی و خارجی را مد نظر قرار داد و گفت که حدود ۷۵۰ هزار تن از این مقدار، حاصل تلاش صیادان شمال و جنوب و بالغ بر ۶۰۰ هزار تن، نتیجه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در امر آبزی پروری است.

سید حسین حسینی با بیان اینکه امروزه شتاب تغییر به حدی است که حتی برای لحظه‌ای نمی‌توان ایستایی را به‌ویژه در امر تولید توجیه کرد، گفت: بعد از عصر کشاورزی شکل گیری دوران صنعتی به گونه‌ای ساختار یافت که فناوری و به طور کلی اتوماسیون توانست کالاهای مورد نیاز مردم را به تولید انبوه برساند. گذشته از معضلات و معایبی که این روند به‌وجود آورد، اما پایه‌های شتاب تغییر کم‌کم از اواخر عصر صنعتی پی‌ریزی شد.

وی افزود: لوکوموتیوهایی که در سال ۱۸۲۵ میلادی تنها ۲۱ کیلومتر سرعت داشتند در سال ۱۸۸۰ با پیشرفت تکنولوژی به سرعت ۱۶۰ کیلومتر در ساعت ارتقا یافتند. با ورود هواپیما به صنعت حمل و نقل در سال ۱۹۳۸ جابه‌جایی کالاها و مسافران سرعتی برابر با ۶۴۰ کیلومتر در ساعت پیدا کرد. این روند همچنان تا امروز ادامه دارد و نسل به نسل شتاب تغییر که با دو اصل نوآوری و سرعت مانند کلافی در هم پیچیده است، جوامع کنونی را با خود همراه کرده است.

رئیس سازمان شیلات کشور افزود: ماهیت تغییر در تمام جوانب تولیدی کشاورزی به ویژه شیلات نیز نفوذ کرده. در حال حاضر ۲۲۵ کشور دنیا در زمینه تجارت آبزیان فعال هستند که سالانه ارزشی معادل ۱۸۰ میلیارد دلار تولید می‌کنند.

*عرضه بیش از یک‌میلیون تن محصولات شیلاتی در بازارهای داخلی و خارجی

حسینی تصریح کرد: شیلات ایران نیز از این قاعده مستثنی نبوده و هم اکنون بیش از یک میلیون و ۳۵۰ هزار تن محصولات مختلف را به بازار داخلی و خارجی عرضه می‌کند. حدود ۷۵۰ هزار تن از این مقدار، حاصل تلاش صیادان شمال و جنوب کشور و بالغ بر ۶۰۰ هزار تن، نتیجه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در امر آبزی پروری است.

وی یادآور شد: کل تولید محصولات شیلاتی در سال ۱۳۹۰ تنها ۷۳۵ هزار تن بوده و طی این چند سال بیش از ۱/۵ برابر شده است. میزان کل تولیدات شیلاتی در دهه پنجاه، ۲۲ هزار تن برآورد شده که اغلب حاصل صید و صیادی بوده که همین آمار اندک نیز با فشار بر منابع آبی و ذخیره گاه‌های دریایی به دست می‌آمد و عملا سرمایه‌گذاری در بخش آبزی‌پروری، محلی از اعراب نداشت.

به گفته وی با نگاهی به منحنی آمار تولید از ابتدای تاریخ انقلاب اسلامی تا امروز، این نکته به ذهن متبادر می‌شود که تولید محصولات دریایی حداقل ۴۰۰۰ درصد یا چیزی معادل ۴۰ برابر رشد داشته است. چه مصداقی برای جهش تولید از این گواهی بالاتر خواهد بود؟

*تولید یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن محصولات شیلاتی در افق برنامه هفتم

این مقام مسئول در سازمان شیلات در ادامه گفت: با دستیابی به این جهش صعودی قطار شتاب تغییر، حداقل برای صنعت شیلات به ایستگاه آخر نمی‌رسد. چرا که طبق تصمیمات صورت گرفته، تولید این محصولات در افق برنامه هفتم توسعه، باید به یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن برسد. برای فتح این قله، لازم است بخش تحقیقات نیز ضرورت چنین جهشی را درک کرده و مواد دانشی مورد نیاز بخش اجرا و به عبارتی سازمان شیلات ایران را تأمین کند.

وی همچنین افزود: موضوعاتی از قبیل مکان‌یابی صحیح برای پرورش ماهی در قفس‌های دریایی، معرفی گونه‌های بومی مورد نیاز آبزی پروری، استفاده از آب‌های نامتعارف در پرورش ماهی، ارزیابی ذخایر و منابع آب‌های دور و نزدیک و... از مباحث مهمی است که کلید قفل آن در دستان بخش تحقیقات است.

*۹۰ درصد صید ماهیان سفید، حاصل رهاسازی بچه ماهی در رودخانه‌ها

رئیس سازمان شیلات کشور اظهار کرد: در این میان نقش جوامع محلی، صیادان و سرمایه‌گذاران را نمی‌توان نادیده گرفت. این دقیقا همان بند دوم شعار سال یعنی مشارکت مردم، به فرموده مقام معظم رهبری است. اگر خویشتنداری صیادان از صید در فصول ممنوعه سال نبود، صید پایدار به خاطره‌ها می‌پیوست و دریاها از منابع ژنتیکی خالی می‌ماند. همچنین توفیق روزافزون در امر آبزی پروری، مرهون تلاش‌ها و ریسک‌پذیری‌های شجاعانه سرمایه‌گذاران کشور است. از این‌ها گذشته، عملکرد دفتر بازسازی و حفاظت از ذخایر ژنتیکی آبزیان سازمان شیلات ایران، نشان از تحقق همراهی مردم با بخش اجرا دارد. این مشارکت به حدی است که امروزه ۹۰ درصد صید ماهیان سفید، حاصل رهاسازی بچه ماهی در رودخانه‌های شمال کشور و با همراهی جوامع محلی است.

حسینی در پایان گفت: رهاسازی ۴۵۰ هزار قطعه بچه ماهی با مشارکت دانش‌آموزان در تالاب شادگان، رهاسازی بیش از ۴۴ میلیون قطعه بچه ماهی توسط جامعه صیادی و بهره‌برداران محلی به صورت تکثیر طبیعی در آب‌های داخلی کشور و رهاسازی ۳۶۵ میلیون قطعه بچه ماهیان استخوانی و خاویاری در دریای خزر که ۳۰ میلیون قطعه از آن سهم مشارکت جامعه بهره‌بردار و مردمی بود تنها نمونه‌های کوچکی از مشارکت مردم در سال گذشته برای حفظ و احیای ذخایر دریایی است.

کنترل بیولوژیک مزارع؛ ویترین یا اولویت؟

سپهرغرب، گروه کشاورزی: کنترل بیولوژیک آفات در کشاورزی و منابع طبیعی باوجود اینکه در کشورهای زیادی به اولویت تبدیل شده اما به‌نظر می‌رسد هنوز جایگاه واقعی خود را در کشورمان به دست نیاورده و تنها دغدغه بسیاری از فعالان بخش خصوصی، استادان دانشگاه و کشاورزان علاقه‌مند به دانش است و به صورت فرآیندی و ساختاری چندان اتفاق قابل توجهی در این زمینه رخ نمی‌دهد.

بشر بعد از رشد جمعیت برای دسترسی به غذای بیشتر، کشاورزی را نیز گسترش داد و نوع خاصی از گیاهان و محصولات را در کنار هم کاشت و این غذای انبوه خودبه خود آفت را هم به سمت خود جلب کرد.

برای مقابله با این آفت، انسان ابتدا به سراغ سریع‌ترین و راحت‌ترین راه یعنی استفاده از سموم شیمیایی رفت که در نتیجه تعادل محیط برهم خورد و حشرات مفید و دشمن آفات را هم از بین برد.

حال که تبعات این سموم بر محیط زیست و سلامت انسان بیشتر مشهود شده، دغدغه کاهش استفاده از آن هم افزایش یافته است؛ اما چرا در کشورمان این مباحث مهم که با سلامت و جان شهروندان ارتباط مستقیم دارد تا بخواهد عملیاتی شود، درگیر زمان و موانع بسیار می‌شود؟؛ پرسشی مهم که مدیران متولی باید پاسخ مناسبی برای آن بیابند.

در کشور ما هم پیشقراول این دغدغه‌مندان، نخبگان، استادان دانشگاه و دانشجویان هستند که همواره در حال تلاش برای گسترش کنترل بیولوژیک و بدون آسیب آفت‌ها بوده اند و دومین همایش بین‌المللی و یازدهمین همایش ملی کنترل بیولوژیک کشاورزی و منابع طبیعی نیز اواخر سال گذشته در جیرفت، از قطب‌های بزرگ کشاورزی و باغی کشور برگزار شد.

■ **علاقه به سموم شیمیایی**

رئیس دانشکده کشاورزی دانشگاه جیرفت گفت: نیاز بشر به غذا افزایش یافته و دست به هر عملی زده تا آفت را کنترل کند؛ این کار با مواد شیمیایی شروع شد که بعد از مدتی فهمید که این مواد سمی است و باید از ترکیبات سالم‌تری استفاده کند.

حمیدرضا علیزاده افزود: چون سموم کاربرد بسیار راحت‌تری دارد و سریع‌تر جواب می‌دهد هنوز کشاورزان علاقه به این نوع سموم دارند.

وی ادامه داد: در کنترل بیولوژیک نیاز به کشاورزی علمی است و اگر کشاورز می‌خواهد حشره، قارچ یا باکتری را در مزرعه رها کند باید شرایط و اصول بیولوژی را رعایت کند.

دبیر اجرایی دومین همایش بین‌المللی و یازدهمین همایش ملی کنترل بیولوژیک گفت: تولید محصول سالم و کنترل بیولوژیک در دنیا برجسته شده و مورد استقبال قرار گرفته است که ما هم باید به آن سمت برویم.

■ **۱۰ سال پیش در هلند سم نبود**

علیزاده اضافه کرد: ۱۰ سال پیش در دانشگاهی در هلند کار می‌کردم، وقتی برای آفتی به دنبال سم بودم گفتند سم نداریم و حشراتی را که دشمن آن آفت بود به من دادند و آفت کنترل شد.

وی بیان کرد: در آینده اگر بخواهیم محصول سالم تولید کنیم باید حداکثر بهره را از کنترل بیولوژیک ببریم.

این استاد دانشگاه با تأکید بر اینکه کشاورزان ما باید علمی تر فعالیت کنند گفت: ارتباط بین دانشگاه، آزمایشگاه و پژوهشگاه باید برقرار باشد تا بتواند کنترل بیولوژیک را پیش ببرد و محصول سالمی تولید کند.

علیزاده افزود: ما در همایش کنترل بیولوژیک سم فروش‌ها و فروشندگان نهاده‌های کشاورزی را هم دعوت کردیم که دست‌کم چند قوطی را در قفسه خود برای محصولات کنترل بیولوژیک بگذارند.

■ **مشکلات اجرایی پیش پای کنترل بیولوژیک**

وی با بیان اینکه ما در قدم‌های اول در زمینه کنترل بیولوژیک هستیم و مشکلات اجرایی زیادی وجود اضافه کرد: بسیاری از مدیران از این شیوه اطلاع درستی ندارند و نیاز به فرهنگ‌سازی و آگاه‌سازی وجود دارد.

این عضو هیئت‌علمی با اشاره به اینکه کنترل بیولوژیک چیزی است که سرانجام به سمت آن خواهیم رفت اظهار کرد: هنوز بسیاری از کشاورزان ما نمی‌دانند سمی را که یک در هزار بزنند به چه معناست، دوره کارآیی را رعایت نمی‌کنند و روز بعد از سمپاشی محصول را برداشت می‌کنند.

■ **جای خالی آموزش توسط جهاد**

علیزاده با اشاره به اینکه البته باتوجه به تحولات دنیا و کشور بیشتر کشاورزان آگاه شده اند گفت: کشاورزان شناسنامه ندارند، ضروری است مزارع شناسایی شوند و جهاد کشاورزی سرکشی و اطلاع‌رسانی کند.

وی عنوان کرد: اطلاع‌رسانی و آموزش در این زمینه به‌ندرت صورت می‌گیرد؛ برای گسترش شیوه کنترل بیولوژیک ضروری است جهادکشاورزی به کشاورزان آموزش دهد.

■ **تجارت فدای سلامت**

به گفته وی، برخی، گلخانه‌های ۲۰۰ یا ۵۰۰ متری دارند، فردی می‌بیند امسال به طور مثال فلفل گران شده گلخانه‌ای را اجاره می‌کند و فلفل می‌کارد بدون اینکه از نحوه درست کشت آن مطلع باشد؛ پس ضرورت دارد در ساختاری مشخص و فرآیندی چارچوب دار آموزش‌ها ارائه شود.

■ **کشاورز جیرفتی که سراغ کنترل بیولوژیک رفت**

یکی از معدود کشاورزان جیرفتی که از طریق کنترل بیولوژیک آفات باغ‌های خود را کنترل می‌کند گفت: برای مقابله با مگس مدیترانه‌ای از سم استفاده نکردم و به جای آن از آنغوزه که بوی بسیار تندی دارد و دفع‌کننده این حشره است بهره بردم.

محمدعلی پیراسته در مورد اینکه چطور برخلاف بسیاری از کشاورزان جنوب کرمان به سمت استفاده از عوامل بیولوژیک و طبیعی رفته است اظهار کرد: من معلم هستم و قبل از آن هم تولید کننده بودم که از جوانی این کار را انجام می‌دادم؛ بعد از بازنشستگی تصمیم گرفتم محصولی با رنگ و بویی متفاوت و کیفیت بالا و سالم‌تر تحویل بازار بدهم.

وی که تولیدکننده نمونه ملی ایران در سال ۹۸ شده است افزود: آموزش‌های جهاد کشاورزی بسیار محدود است، برای گسترش استفاده از این شیوه باید جهاد کشاورزی وارد عمل شود.

وی سود فروش سموم را هم یکی دیگر از عوامل استفاده گسترده از آن برای کنترل آفات دانست.

■ **توقع حمایت‌های ساختاریافته**

اما یکی از فعالان حوزه کنترل بیولوژیک در این زمینه گفت: کنترل بیولوژیک به یک ویترین زیبا تبدیل شده و هرجا می‌رویم شعار خوب بودن این شیوه داده و گفته می‌شود باید نسبت به سموم شیمیایی در اولویت قرار گیرد اما در عمل دیده نشده است.

زهرا تازرونی افزود: کنترل بیولوژیک امری تخصصی، بخشی از محصولات ما وارداتی است و بسیاری از محصولات را نمی‌توانیم در داخل تولید کنیم اما برای واردات این نوع محصول نیز با موانعی روبه رو هستیم.

وی اضافه کرد: در بسیاری از امور پیشرو بوده‌ایم و انواع تله‌ها، نوارها و کارت‌های رنگی را تولید می‌کنیم؛ برای تولید عصاره‌های پایه گیاهی که می‌توانند کنترل‌کننده آفات باشند کار را آغاز کرده‌ایم اما انواع مختلف فرمون‌ها و انواع محلول‌های پایه گیاهی را وارد می‌کنیم.

■ **تفاوت رویکردها در واردات**

مشاور دانشگاه تربیت مدرس تهران ادامه داد: برای واردات این محصولات نیاز به ارز داریم در ارائه ارز در اولویت ۲۲ قرار داشتیم، بعد از پیگیری‌ها به اولویت ۲۱ ارز نیمایی ارتقا یافتیم.

تازرونی گفت: در همین رده هم اولویت‌بندی‌هایی وجود دارد که حوزه کنترل بیولوژیک در آن آخرها قرار دارد و اکنون چندماه است که به‌دنبال واردات محصولی باکیفیت هستیم اما هنوز ارزی به ما تعلق نگرفته است(تا زمان انجام مصاحبه) و نتوانسته‌ایم واردات را انجام دهیم.

وی با بیان اینکه سیاست‌های اشتباهی وجود دارد و حمایت اصلی سازمان حفظ نباتات بر روی سموم است اضافه کرد: سم شیمیایی یک ساله ثبت می‌شود اما من برای ثبت محصول بیولوژیک باید هفت سال بدوم تا آن را ثبت کنم.

وی بیان کرد: این‌ها سنگ‌هایی است که جلو پای ما گذاشته می‌شود و تا این سنگ‌ها را برداریم و به سمت جلو حرکت کنیم انرژی‌بر و زمان‌بر است.

به گزارش ایرنا انتظار می‌رود همانطور که سلامت جامعه در کلام تصمیم‌گیران و متولیان همه بخش‌ها وجود دارد و زیاد هم شنیده می‌شود، این اولویت در نظام برنامه‌ریزی، تخصیص بودجه، نظام واردات و دیگر اقدامات نیز مشاهده شود و کنترل بیولوژیک و استفاده از سم‌های طبیعی برای مقابله با آفات در کشاورزی و تولید محصولات باغی کشور در اولویت واقعی و عملیاتی قرار گیرد و استفاده از سموم شیمیایی به‌واقع سخت شود.

آیا واردات ارزان‌تر بر تولید گران‌تر ترجیح دارد؟

سپهرغرب، گروه کشاورزی: عضو انجمن علوم خاک ایران گفت: با یک حساب ساده، برخی مدیران عنوان می‌کنند چرا با هزینه بالا محصولی که می‌توان با قیمت پایین‌تر وارد کرد، در داخل کشت شود؛ اما این یک دام است.

بخش کشاورزی به شکل مستقیم تأمین‌کننده امنیت غذایی هر کشوری است. کشورها در برخی اقلام مانند گندم که کالا راهبردی به‌شمار می‌رود حتی اگر قیمت تمام‌شده تولید داخل بالاتر از واردات باشد ترجیح به هزینه‌کرد این هزینه بالا دارند.

آیا اگر واردات محصولی راهبردی ارزان‌تر از تولید داخل تمام می‌شود باید وارد کرد؟ کامبیز بازرگان، عضو هیئت‌مدیره انجمن علوم خاک ایران در این خصوص گفت: برخی از تولیدات داخل در بخش کشاورزی، تولید ما گران‌تر از میانگین جهانی است و دچار مشکل می‌شویم. به‌عنوان مثال، هنگام خرید گندم از کشاورزان، محصول گران‌تر از مشابه وارداتی است. با یک حساب ساده، مدیر بخش بودجه می‌گوید برای چه با هزینه بالا ضمن مصرف منابع آب و خاک، مثلاً گندم کشت کنیم؛ اما این یک دام است.

وی افزود: اگر در این دام گرفتار شویم تا چند سال آینده دیگر کشاورز نخواهیم داشت و اراضی هم از بخش کشاورزی خارج شده است.

این عضو انجمن علوم خاک ایران تأکید کرد: اگر روزی کشورها این محصولات را صادر نکنند مشکلات جدی برای کشورهای واردکننده به وجود می‌آید به‌ویژه در کالاهای راهبردی.

بازرگان عنوان کرد: کاری که کشورهای مختلف انجام می‌دهند این است که موازنه قیمت تمام‌شده را با تسهیلات به نفع خود تغییر می‌دهند.

وی گفت: بخش کشاورزی در تمام دنیا حتی در آزادترین اقتصادها یارانه می‌گیرد؛ البته شکل‌ها مختلف است. بنابراین با حمایت و سرمایه‌گذاری دولت و فراهم کردن زیرساخت و تسهیل فعالیت کشاورزی، می‌توان قیمت تمام‌شده محصولات را کاهش و موازنه را به سمت تولید داخل تغییر داد.

این محقق بخش خاک یادآور شد: امروز که ذرت را با نرخ دلار وارد می‌کنیم سبب می‌شود تا ذرت کشاورز داخل، فروش نرفته و روی دست وی باقی بماند.

بازرگان اظهار کرد: در کشور یک میلیون تن ذرت دامی تولید و هشت تا ۹ میلیون تن ذرت وارد می‌شود. چگونه می‌شود که کشتی کشتی ذرت وارد می‌کنیم و در ادامه ذرت کشاورز داخلی فروش نمی‌رود. اگر آنجا دلار با قیمت یارانه می‌پردازیم و در داخل تولید با دلار بازار آزاد انجام می‌شود طبیعی است کشت گران‌تر تمام شود.

وی تأکید کرد: ضروری است در برنامه‌های چند ساله و برنامه‌های سالانه این موارد دیده شود. بنابراین نخست زیرساخت‌ها فراهم شود و در ادامه کشاورز را آماده کنیم و به سمت رقابت با همتایان خارجی سوق دهیم.

بازرگان با گلایه به تفاوت نگاه به صنعت و کشاورزی بیان کرد: چطور در موضوع خودرو واردات ممنوع شد و در حالی که خودرویی با کیفیت بهتر و قیمت پایین می‌توانست وارد شود اما در جهت حمایت از صنعت داخل واردات ممنوع شد. چرا این را در بخش کشاورزی اعمال نمی‌کنیم. امروز شاهد هستیم برنج، شکر و... تولید داخل در موازنه با نوع خارجی دچار شکست می‌شود. با این نگاه کم کم نوبت گندم می‌رسد.